

SÈRIE 2**Criteris generals****Pregunta 1**

La pregunta val 3 punts, que es distribueixen segons s'especifica en cada cas. No es tracta que l'alumne/a resolgui la qüestió amb respostes puntuals, sinó que elabori la seva resposta en forma de tema.

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. Es demana una explicació breu de la qüestió que s'hi formula, que és prou concreta. El que es valora, doncs, és l'adequació de la resposta a la pregunta plantejada. No es tracta de desenvolupar un tema general a partir de la qüestió formulada.

Pregunta 3

El comentari de text es valora amb 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

–Avaluació dels continguts (3 punts): el comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà la puntuació que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

–Aspectes metodològics del comentari (2 punts): es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Reducció per errors de llengua

De la nota global de l'exercici es pot deduir 1 punt si es detecten errors ortogràfics o gramaticals d'una certa entitat. No es tracta de deduir un determinat valor (0,1; 0,2...) per error, ni de sumar deduccions per la repetició d'un mateix error, sinó que la reducció ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.

Com a pauta, es deduirà un punt si a l'examen hi ha errors greus de manera reiterada: b/v, h, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...). Es deduirà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats errors en l'ús dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt. No es descomptarà puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de poques errades lleus.

Si els errors d'aquest tipus fossin molt greus, o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global pot arribar als 2 punts.

Quan s'apliqui una reducció de nota per aquests motius, s'assenyalarà al capdavant de la graella de puntuació dels exercicis.

Pautes de correcció de la prova

OPCIÓ A

1.

Els tres punts d'aquesta pregunta es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els dos aspectes especificats en l'enunciat (a raó d'1,5 punts per cadascun d'ells), és a dir si desenvolupa un discurs coherent sobre la concepció salvatiana del poeta (que en el fragment reportat a la pregunta lliga clarament amb el futurisme) i explica l'oposició entre tradició i avantguarda que es dona a *L'irradiador del port i les gavines*.

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb referències a l'avantguarda catalana en general o amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2.

Per a Amat-Piniella, l'«Home», amb majúscula és la síntesi del conjunt dels «homes»; d'alguna manera representa l'esperit de la «humanitat». Per això venç «l'esperit del camp nacional-socialista», com diu al final de la novel·la. Els vencedors no són uns homes concrets, sinó aquest Home, fet de tots els homes, que, com també diu en un dels paràgrafs finals, intueixen que «viure és sofrir», però aposten per la vida. El valor que li atribueix, doncs, és un valor suprem, lligat a la vida: és el vencedor.

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir, si

- sap situar el fragment no sols en un acte determinat, sinó com un diàleg que és clau per a la interpretació de l'obra;
- si valora que els dos personatges del diàleg, tot i formar part d'una mateixa classe social i amb unes relacions matrimonials semblants i aparentment estables, són prou diferents com per a mantenir punts de vista, i actituds vitals, oposades, com es desprèn de les consideracions que fa l'Oleguer, el «realista», en oposició a Cugat, «l'intel·lectual». Valorar el concepte d'intel·lectual que, amb ironia inclosa, revela Cugat.
- Les oposicions de concepte són evidents, especialment pel que es desprèn de les intervencions d'Oleguer, tant en el valor atribuït al matrimoni («simple juxtaposició») com en l'enfocament de la vida (la reputació social, evitar l'escàndol).

OPCIÓ B

1.

El tema a desenvolupar per l'estudiant ha de constatar que un dels recursos que dona més caràcter realista a la novel·la és l'emmarcament històric i social dels fets que afecten el protagonista; així, doncs, ha de referir-se, almenys, als dos aspectes plantejats en l'enunciat (que es valoraran a raó de 1,5 punts cada un):

- La novel·la precisa prou l'abast cronològic dels fets que s'hi narren, amb una referència inicial al 1867, seguida d'episodis històrics documentats com la Revolució de Setembre de 1868, l'activitat política dels anys següents, el paper destacat del general Prim i el seu assassinat (1870), i referències, entre d'altres, a l'acció dels carlins (3a. guerra: 1872-1876 o a la febre d'or (1880-1885). Aquest són alguns dels fets que l'estudiant pot aportar; n'hi ha d'altres. No es tracta pas que sigui exhaustiu, sinó prou capaç de situar correctament l'acció de la novel·la en una època que és la mateixa de l'autor.

- Oller remarca el rebuig i l'abandonament amb què la societat de l'època tractava els malalts mentals: des de la befa a ple carrer fins a la fredor administrativa dels establiments on són reclosos. Apunta també la responsabilitat de la mateixa societat, quan el narrador afirma que és ella la que

«empeny i estimba a aqueixos fossars de carn viva que en diem *manicomis* el noranta per cent dels que hi pateixen.»

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2.

La varietat de formes mètriques a *Bruixa de dol* és considerable i, a grans trets, provenen almenys de dues tradicions: a) la popular, amb formes de cançó i d'altres properes a la corrandia i al romanç; i b) la culta, representada especialment pel sonet, que Maria-Mercè Marçal relaciona amb Foix. Elements d'una i altra tradició tenen el seu reflex en el títol del llibre. Al segon apartat caldria incloure-hi els poemes breus, de factura més moderna, amb vers lliure, de les seccions «Tombant» i «Foguera Joana».

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les pautes de l'enunciat (a raó d'1 punt per cadascun d'ells):

- el sentiment de profunda insatisfacció, amorosa i eròtica (o sexual) de la Mila davant dels dos homes (aquell a qui s'ha lliurat i aquell a qui hauria volgut lliurar-se), remarcant pel fet que ella s'autovalora atractiva i cobejable pels homes d'acord amb experiències viscudes. Sentiment, també, de desengany, especialment pel que fa a la reacció que esperava del pastor. D'aquí, que el sentiment de solitud s'accentui al llarg de la novel·la en la Mila.

- Matias: personatge amorf, gairebé sense instints sensuals. Per la seva banda el pastor, fidel absolut al record de l'esposa morta, és incapaç, ja no de caure en la «temptació» que podia suposar la Mila, sinó ni tan sols de percebre aquesta possible (en la ment de la Mila) «temptació».

- El paper del pastor és el de protector i benefactor sobre tota criatura animada, tant del món natural com animal, Mila inclosa. (La seva aversió per l'Ànima no és una excepció a aquesta consideració: s'explica perquè exerceix just el paper contrari al del pastor, a la novel·la; l'Ànima és el Mal, la destrucció).

SÈRIE 5**Criteris generals****Pregunta 1**

La pregunta val 3 punts, que es distribueixen segons s'especifica en cada cas. No es tracta que l'alumne/a resolgui la qüestió amb respostes puntuals, sinó que elabori la seva resposta en forma de tema.

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. Es demana una explicació breu de la qüestió que s'hi formula, que és prou concreta. El que es valora, doncs, és l'adequació de la resposta a la pregunta plantejada. No es tracta de desenvolupar un tema general a partir de la qüestió formulada.

Pregunta 3

El comentari de text es valora amb 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

–Avaluació dels continguts (3 punts): el comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà la puntuació que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

–Aspectes metodològics del comentari (2 punts): es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Reducció per errors de llengua

De la nota global de l'exercici es pot deduir 1 punt si es detecten errors ortogràfics o gramaticals d'una certa entitat. No es tracta de deduir un determinat valor (0,1; 0,2...) per error, ni de sumar deduccions per la repetició d'un mateix error, sinó que la reducció ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.

Com a pauta, es deduirà un punt si a l'examen hi ha errors greus de manera reiterada: b/v, h, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...). Es deduirà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats errors en l'ús dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt. No es descomptarà puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de poques errades lleus.

Si els errors d'aquest tipus fossin molt greus, o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global pot arribar als 2 punts.

Quan s'apliqui una reducció de nota per aquests motius, s'assenyalarà al capdavall de la graella de puntuació dels exercicis.

Pautes de correcció de la prova**OPCIÓ A**

1.

L'alumne/a ha de desenvolupar els tres punts que conté l'enunciat del tema, que es valoraran a raó d'1 punt per a cadascun, tot i que pot tractar-los de manera conjunta:

- La narració és en tercera persona, tot i reflectir l'experiència viscuda per l'autor als camps d'extermini nazis; així pot distanciar-se dels fets narrats i incorporar un cert grau de ficció. Això no obstant, la narració traspua la ideologia de l'autor, que, de fet, és representat a la novel·la pel personatge de l'Emili. El relat lineal dels fets és el que fixa l'estructura de la novel·la.

- El que acabem d'apuntar decideix el joc del punt de vista, d'una banda, omniscient, d'acord amb el relat en tercera persona, però de l'altra, revelant, a través del pensament d'Emili, l'orientació que li dona l'autor.

- El tractament dels personatges pretén ser el màxim de realista tant en la descripció com en la narració dels fets o els diàlegs.

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2.

La solitud es converteix en el sentiment més profund de Mila al llarg de la novel·la, i les dues referències esmentades a l'enunciat no fan més que posar-ho en evidència de manera fins i tot estructuradora (obrint i tancant l'obra). És clar que la solitud primera no és exactament la mateixa que l'última; la primera és més física; la darrera és íntima, profunda: haurà marcat definitivament el personatge de la Mila.

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les pautes que especifica l'enunciat (a raó d'1 punt per cadascun d'ells):

- La temàtica del poema és amorosa; el poema és posat en boca d'un «jo» femení (referències al «ventre» i al «centre»), enamorat, que s'adreça a un «tu», a qui convida (al primer tercet) a posseir-la («cerca'm, amb verí d'amor, el centre»).

- El poema conté tot un seguit de metàfores i imatges: els elements referits al «tu», a partir de la referència als llavis, s'associen a elements que estimulen els sentits, com la fruita, i al color vermell (magrana, maduixa, vi), o d'altre tipus, com la sal. Les referències a la Lluna o a Saturn, o a la bruixa del final, abunden en el llibre; el joc entre «gat negre» i «bruixa» (vers 12), per exemple, recorden la tradició fantàstica popular tan present a *Bruixa de dol* i no pas en sentit negatiu, com no el té la referència a la lluna, del darrer vers, que encén «l'escenari» (com el foc de l'amor).

- Sonet de versos decasíl·labs ABBA CDDC EFF EGG, amb un encavalcament molt marcat entre les dues primeres estrofes (versos 4-5). Les dues parts tradicionals del sonet (quartets / tercets) en aquest cas vénen més marcades per l'estructura dels respectius primers versos (1 i 9), fets de segments sintàcticament aïllats, sense verbs, només juxtaposats i, encara, separats per punts.

OPCIÓ B

1.

Els tres punts assignats a aquest tema es poden donar a raó d'un per l'explicació de cada un dels tres termes finals de l'enunciat, sense que calgui que l'alumne/a els distingeixi específicament. Tanmateix, el tema queda prou obert com perquè s'hi tracti la qüestió de la dualitat temàtica del llibre d'una manera més àmplia, la qual cosa es tindrà en compte, de manera que, si es fa així i de manera prou correcta, es pot valorar aquest plantejament, sense, però, que se superin els 3 punts assignats al tema.

2.

Els tres matrimonis de *Ball robat* representen, d'alguna manera, la societat burgesa barcelonina dels anys 50 del segle XX, una societat acomodada, que viu amb prou luxe i frueix d'una posició econòmica i d'estatus social elevada. El conservadorisme d'aquesta classe es fonamenta en l'èxit professional, el manteniment de l'estructura familiar tradicional, les sovintejades relacions socials i l'aparença de felicitat individual i matrimonial, tot acceptant, però –i posant-ho en evidència ben poc sovint–, la impossibilitat d'una felicitat real.

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir:

- la referència del narrador a les «antigues discussions» remet als diàlegs que omplen la novel·la, en els quals els tres personatges han anat configurant la personalitat de Serrallonga, per enfrontar-se ara, finalment, al «misteri» de la vida humana, al capdavant inexplicable per els mateixos que n'han seguit de prop una i han intentat d'anar-se-la explicant;
- l'actuació de les germanes i de la gent que els fa costat (les «serpetes que duen de seguici») ha incidit negativament en l'evolució de la malaltia de Serrallonga i afecta encara a la vídua i el seu fill;
- la perspectiva és aproximadament naturalista, en tant que la novel·la ha assajat d'aportar diversos punts de vista que justifiquessin finalment el comportament i la fi del personatge observat, Serrallonga.